030

028

034

024

039

019

079

129

Ende

Anfang

Sederunt etiam, qui his posthabitis admonitionibus, authoritate me prement, ejus quem supra laudavi REINHOLDI *Astronomi & Philosophi: qui* Commentario suo in Peurbachium, non duxit insarciendas disputationes physicas, *ut alij fecerunt: quærità*, quid insulsius, quàm inventa Geometrica, conjecturis exagitare & perturbare Physicorum? *Verum quisquis illa leges, scopum velim respicias, ad quem Reinholdus illa referat. Non litigat cum Ptolemæo, non cum Aristotele, non secum ipso, qui præfatione postremâ in Theorias hac vtitur oratione:* Fortassis, *inquit*, hæc septem lucida corpora, etiam sine hujusmodi orbibus, quos ars, seu potiùs imbecillitas intellectus nostri sibi condonari petit, divinitùs eam vim insitam habent, ut aliud in aliâ varietate & irregularitate motuum, suam conservet legem ac perpetuam harmoniam: nobis tamen sine his tot orbibus, saltem rationabiliter eam ut sic dicam, harmoniam irregularitatis, animo complecti, ac cogitando persequi perdifficile fuerit. *Quibus ille verbis non repellit, sed tacitè invitat eum, qui motuum formas, & instrumenta naturalia, viresq; Magneticis cognatas, tales affert, quæ sint non tantùm rationabiliores illis tot támq; vastis orbibus, sed etiam irregularitates apparentes motuum, offerant animo & complexu faciles, & ad calculum regendum, vel ipsis orbibus longè expeditiores. Atq; id ego tentavi, etiam Ptolemæi ipsius suasum secutus, (ne quis putet, authorem mihi ex antiquis deesse) qui* comminisci *jubet* Hypotheses, quantum fieri potest, simplicissimas & probabilissimas.

Quòd igitur Reinholdus de physicarum disputationum omissione se excusat, id quorsum pertineat, facilè est ei judicare, qui Cremonensem, cæterosq; commentatores Sphæræ legerit. Fecerunt ij authores magnam Physicæ, Metaphysicæq; partem, orbes ab Astronomis introductos, perinde ac si res esset exploratissima: plurimisq; argumentis, in opiniones inter se pugnantes, conquisitis undiq;, chaos inutile & infinitum effecerunt quæstionum ridicularum: nulla ipsis cura fuit, disputationes istas ad instructionem aut facilitatem calculi dirigere, aut omninò per eas expedire rationes eorum, quæ in sideribus apparent: vt quæ rationes per se stabant, etiam rescissis disputationibus illis inutilibus, etiam si de realitate orbium in universum dubitet artifex; quod de Reinholdo jam modò ex propriâ ipsius confessione constitit, ipseq; Ptolemæus de se passim in opere magno reddidit contestatissimum. Hoc nimirum est Reinholdo inventa Geometrica, quæ suas demonstrationes habent, exagitare & conturbare præstigiis conjecturarum. *Quomodo etiam mihi usu venire posset, vt petulans aliquis vanusq; artis jactator coortus, tabulas has, nullâ cælestium apparitionum, quas illæ repræsentant, habitâ ratione, καὶ ἄντικρυ veras esse neget, eversasq; putet; si se demonstraturum receperit, falsa esse principia illa physica, quæ jacto. Ego verò etsi principia, quibus innitor, apud alia tribunalia me spero defensurum: in hac tamen arte sat habeo, si per ea calculatori definitiones & præcepta necessaria ob oculos posuero evidentiùs, quàm per orbes solidos: eoq; nomine & permutationem solidorum orbium cum causis motuum physicis defensam & eo ipso causam tantarum morarum nunc peroratam existimo. Itaq; ad vulgatum illud recurrens, sat citò si sat benè;* DEUM *immortalem summis prædico laudibus, qui mortalitatis meæ fluxibilem decursum ad hunc usq; diem mihi prorogavit, quo ultimam tandem manum operi, laudibus ejus, humanisq; usibus destinato, gratioso ejus auxilio de difficultatibus omnibus triumphans, impono.*

Et ad duos Inferper annos, quibus opus dudum absolutum, editionem expectavit; quæ præter alias calamitates, provinciam in qua domicilium fixerat, contineatibus insultibus quassantes, tandem etiam bello rusticano, malorum Iliade, penitùs disturbata & profligata fuit: ut novis & sumptibus & consiliis & itineribus ea resumenda mihi fuerit.

Et de certitudine quidem calculi testabuntur observationes præsentium temporum, inprimis BRAHEANÆ: *de futuris verò temporibus plura præsumere non possumus, quàm vel observationes veterum, quibus usus sum, vel ipsa motuum mediorum conditio, nondum penitus explorata, concursusq; causarum physicarum, præstare possunt: cùm observationes Regiomontani & Waltheri testentur, omninò de æquationibus sæcularibus nobis esse cogitandum, vt singulari libello reddam demonstratum suo tempore; quæ tamen æquationes quales & quantæ sint, ante plurimorum sæculorum decursum, observationesq; eorum, qui futuri sunt, à gente humana definiri nequaquàm possunt. Vide quæ pulchrè in hanc sententiam commentetur Willebrordus Snellius, sub calcem observationum Landgravij, & nonnullarum Tychonis. Et habes infrà in doctrina Eclipsium, etiam ex hujus temporis observationibus documenta perspicua, motuum solis, lunæ & primi mobilis non ad amussim Mathematicam æqualium, sed physicas minimas intensiones & remissiones recipientium, extra ordinem.*

Rudolphinarum certitudo quãta?

Quicquid

© Stadtbibliothek Ulm, 2018. Signatur: MNV 596;